

ISSN 0134-2266

9 770134 226003

Vennad
KAA ja GEE

Võluvesi

Autopõrnika
salaunistus

Käpatants ja
pastlatants

Melliste
laste metsalood

ÄRAK

2003
Nr 8

Q
HENNO KÄO

Kui sa uurid arvuti klahvistikku, leiad ülemise täherea algusest veidravoitu kirjatähe. See on ümmargune nagu Oo. Või nagu

täiskuu, millele on tugipulk külje alla torgatud. Justkui selleks, et täht korralikult püsti seisaks ja minema ei veereks. Aga selle kirjatähe nimi pole mitte täiskuu, vaid lihtsalt Kuu.

Vaatasin ikka Kuu ja mul oli temast lihtsalt kahju. Teadsin ju suurepäraselt, kui niru on olla, kui midagi teha ei ole. Olin küll proovinud nii ja teisiti, kuid polnud leidnud talle vähimatki tööd. Tõsi, ükskord proovisin kirjutada luuletust, mis algas nii

"Quo vadis? Quo vadis?"
küsis minult naabri-Madis.
Vastasin, et lähen poodi,
kuhu värsket leiba toodi.

Sinna palka see jäigi. Kuid Madis on põepõllest minu naaber. Ta oskab natuke ladina keelt. Ja küsib ikka ladina keeles, kuhu lähed.

Võiks arvata, et töötu Kuu oli Tähestikulinna kõige vaesem ja õnnetum kodanik. Imelik küll, kuid ise ta ennast vaeseks ei pidanud. Tetsed lippasid pidevalt ekraani vahet, temal oli aga palju aega. Lõpmata palju. Ja aeg on suur varandus. Mõni ütleb isegi, et aeg on raha.

Kodanik Kuu meelest ei tohtinud aega rahaks pidada. See oli liiga labane. Aeg oli midagi palju väärtuslikumat. Ja tema juba teadis, mida oma ajaga peale hakata. Hiljuti oli ta leiutanud kiikri, peenemalt öeldes binokli. Ta oli avastanud, et kui number kaheksa külili keerata, võib läbi selle tähistaevast imetleda. Ja kui taevast kumas ka kuu, oli Kuu rõõm

täielik.

Kõik ööd uuris Kuu kuud ja taevatähti, päevad läbi aga mõtles selle üle, mida oli näinud. Tähti oli palju, mõtlemist veelgi rohkem. Kuu oli kindel, et nii ilusad asjad nagu taevatähed ei saa lihtsalt niisama olemas olla. Kes oli need teinud? Ja miks? Ja kus on tegija ise? Kuidas temaga ühendust saada? Ja mida ilusat mõtleb ta veel teha?

Küsimusi oli lõputult. Neile vastuse otsimine võttis kogu Kuu aja. Õnneks ei olnud ajast puudust. Seetõttu polnud ime, et Kuu pidas end kõige rikkamaks ja õnnelikumaks kodanikuks Tähestikulinnas. Ja mina olin teda asjatult haletsanud.

KAA ja GEE

HENNO KÄO

Kaa ja Gee olid vennad. Harilikult on vendadel ikka mingi väline sarnasus. Kas või vaevumärgatav. Kuid nii erinevaid vendi annab otsida. Vaata ise – kas sa leiad Kaa ja Gee vahel pisimatki sarnasust.

Kuid-ega siis välimus ole kõige tähtsam. Jääl ja veel ei paista samuti pealtnäha midagi ühist, kuigi nad on tegelikult üks ja sama. Vennaksed Kaa ja Gee olid mõlemad spordihullud. Vahe on vaid selles, et üks tegi päris-, teine tugitoolisporti.

Varahommikuti ja hillisõhtuti tegi Kaa jooksutrenni, nagu oleks tal pidevast ekraani vahet lippamisest veel vähe olnud. Ja kui ikkagi jäi vaba aega, käis ta poksitrennis, maadlustrennis, ujumistrennis, suusahüppetrennis ja tont teab, kus veel. Kõigele lisaks harjutas ta tantsukursustel ja hüppas laupäeviti langevarjuga teletornist alla. Jalgpall ning jalgrattasõit olid aga nii harilikud asjad, et neid ei maksaks mainidagi.

Gee oli aga mugav vend. Milleks ise higistada ja vaeva näha, kui võib kõike seda telekast vaadata! Nõnda lõsutasigi Gee kogu vaba aja pehmes tugitoolis ja vaatas kõiki maailma spordisaateid. Ta vilistas ja vähkres, röökis ja rabeles oma lemmikutele kaasa elades. Sihuke asi teeb aga kõhu kole tühjaks. Kuid tugitooli kõrval lauakesel kõrgusid võileivavirnad, krabisesid kröbinapakid ja helkisid kokakoolapudolid...

Eks vennaste harjumused ole ju välimusestki näha. Kaa on sale, lihaseline ja krapsakas nagu spordipoiss kunagi. Gee on end aga lausa ümaraks põõnud ning tugitooli järgi kõveraks kooldunud.

Kui sa aga nüüd arvad, et tahtsin selle jutuga näidata, kui hea on sport ja kui paha telekavaatamine, siis sa eksid kõvasti. Kirjutasin jutu lihtsalt selleks, et Kaa ja Geele vana võlg ära maksta. Kaa on ju kirjatüüp, keda mul läheb tarvis väga tihti. Noh, ja Gee on samuti ülimalt vajalik. Oma tähtsust teades, ei ole nad minult juba tükk aega tagasi palka laurde. Lubasin, kuid kohe polnud võimalik. Ma pole ju mingi miljonär. Kui see jutt nüüd kusagil ära trükitakse, saan ehk nii palju pappi, et see võlavärk lõpuks ära klaarida.

Kuid ühte asja tahtsin ma selle jutuga öelda küll. Ja ütleni veel üks kord: jää ja vesi on ainult pealtnäha erinevad. Tegelikult on nad üks ja sama.

Illustratsioonid INGA HEAMÄGI

Autopõrnika salaunistus

AINO PERVIK

Kollane autopõrnikas keeras peatänavale. Oli ilus kevadpäev. Päike paistis pimestavalt ja võttis hetkeks autopõrnika silmanägemise ära. Autopõrnikas koperdas oma nelja ratta peal trammile ette. Tramm õnneks märkas teda ja pidurdas. Tramm oli väga kuri ja pani tilinal söimama. Vaene väike autopõrnikas oli isegi juba kohutavalt õnnetu, kuid inetud sõnad, mis tramm talle hüüdis, viisid ta täiesti endast välja. Ta ei suutnud enam liikluse sukelduda.

Autopõrnika perenaine oli samuti kokkunud, kuid ta patsutas õrnalt ja rahustavalt rooli peale ja ütles, et tegelikult ei juhtunud ju midagi.

"Tramm ehmatas samuti nagu sinagi," ütles ta. "Sellepärast ta tilisebki."

Kuid kollane autopõrnikas ei rahunenud. Ta tärises üleni ega olnud võimeline korralikult otse sõitma.

Õnneks olid nad parajasti mere lähedal. Suure vaevaga juhtis perenaine autopõrnika nende lemmikkohta kivise kalda ääres. Neile meeldis käia seal aeg-ajalt veidike hinge tagasi tõmbamas.

Perenaine tuli välja ja istus autopõrnika kõrvale kivi peale. Autopõrnikas sulges silmad ja hingas meretuult. Autopõrnikas hakkas endamisi oma salaunistusele mõtlema.

Autopõrnikas unistas, et tal on tiivad, millega saab mere kohal lennata. Ta unistas, et võib mööda laineid libiseda nagu laevuke. Autopõrnikas teadis, et filmides on niisugused autod olemas. Autopõrnikas oleks tahtnud olla filmitäht.

Täna mõtles ta aga, et kui ta olekski tõepoolest selline filmiauto, kes võib iga hetk õhku tõusta, siis poleks ta ju ka trammile niiviisi jalgu jäänud. Ta oleks lihtsalt liuelnud üle trammile. Küll see vana tige tramm oleks siis alles imestanud!

Autopõrnika tuju läks hulga paremaks, kui ta sai natuke aega oma salaunistust unistada. Ta lausa nägi vaimusilmas, kuidas nad perenaisega linna kohal hõljuvad, merelainetele laskuvad ja lõpuks siin kaldal oma lemmikkivide vahel kuivale maale tagasi tulevad.

Kollane autopõrnikas sai aru küll, et ega päriselt temast ju filmiautot ei tule. Päriselt poleks ta tahtnudki oma perenaist maha jätta ja filmi minna. Ega kõik ei pea päriselt olema. Mille jaoks on siis mõtted, kui kõik päriselt ära juhtub. Salaunistuse peale oli niisama lahe mõelda.

Illustreerinud PRIIT REA

PRIIT AIMLA
Kabe ja kaasaütlev

EILE TULI KÜLLA MU NAABER, VANA HABE:
"OTSI NUPUD VÄLJA, MÄNGIME ÜKS KABE?"
OLIN NÕUS, KUID MÄNG SAI VÖRDLEMISI MAGE:
VARSTI OLI LAUD MU KABENDITEST LAGE.

KARTES, ET MU NÖRDIMUS VÕIB SAGENEDA,
NÜÜDSEST HOIDUN KOKKU SAAMAST HABEMEGA.
KUI EI OSKA MÄNGIDA, POLE MÕTET JAGELEDA.
MIS MA TUJUST RIKUN NEETUD KABEMEGA!

MILVI PANGA
Kuu

NOORKUU SEE NOOREHTU
VANA KUUGA KÜLL EI KOHTU.
ÜKSI ROIDAB KÕVERSUU,
KUNI KOSUB TÄISKUUKS.

VALMIB TÄISKUUL TÄISEAS
KÜPSEID MÕTTEID LAGIPEAS.
ÜKSI VEEREB, VANANEB,
KUNI RAUGAKS KAHANEB.

PRIIT AIMLA
Male ja osastav

SIIS SAI MÄNGITUD ÜKS MALE.
HABE HÖIKAS: KÄIK ON VALE!
MITTE NII EI LIIGU ETTUR –
VÄIKE POISS JA JUBA PETTUR?!

ÕPI SELGEKS TÄHTIS NIPP –
KUIS KÄIB VANKER, KUIDAS LIPP,
ODA, KUNINGAS JA RATSU.
KUI ON SELGE, VEEL KORD KATSUI!

TEMA MALEND OLII MUST –
MINU ALGUS, VAAT' KUS LUST!
KUID VARSTI SEIS LÄKS HALEDAKS...
MA'I MÄNGI ENAM MALEDAKS.

MILVI PANGA
**Kui mina
loksun Loksale**

KUI MINA LOKSUN LOKSALE,
SIIS ISTUN UIBUOKSALE.
SÄÄL MAITSEN UHKEID UBINAID
KÜLL HAPUKAID, KÜLL MAGUSAID.

KUI MINA ASTUN ALUSSE,
SIIS IKKA PÕIKAN TALUSSE,
KUS NEED KIRJUD KASSID, KOERAD
MULLE KOHE SÜLLE POEVAD.

KUI MUL KURSS ON KURESSAARDE
SIIS ME JÄLLE KOKKU SAAME:
SÕBRAD-SEMUD, ÜLEAEDSED
PRAEGUSED JA ENDISAEGSED.

VÕLUVESI

TIINA TOOTSI

Elas kord kunagi ammu ühes kuningriigis täiesti harilik külatüdruk. Tema koduküla asus kuningalossi lähedal. Ühel kaunil suvepäeval läks see tüdruk jalutama lossilähedasse metsa. Ehk küll päike paistis ja linnud laulsid, ei tundnud tütarlaps selle üle rõõmu, sest tal oli parasjagu väga halb tuju. Ta nimelt ei tahtnud sugugi olla tavaline taluneiu. Palju meelsamini oleks ta tahtnud olla printsess ja elada lossis. Tütarlaps arvas, et tema elu oleks siis märksa huvitavam ja õnnelikum. Niiviisi tusesena metsas jalutades jõudis ta nii kaugele, kuhu ta kunagi varem polnud sattunud. Korraga märkas neiu luike lendamas.

"Missugune ilus lind," mõtles tüdruk teda pilguga saates.

Lind tegi õhus suure tiiru ja kadus eemaloleva künka taha.

"Ah, saaksin mina ka lennata," öhkas külapiiga. "Jätaksin kõik ja lendaksin ringi. Missugune vabadus! Kui saaks kasvõi üks päev olla lind!"

Endalegi märkamatu suundus tütarlaps künka poole, mille taha luik oli kadunud. Ta ronis künkaharjale ning märkas veidi eemal tiiki, kus luik ujus. Neiu otsustas vaikselt põõsa varjus istudes lindu lähemalt vaadelda. Mõne aja pärast suundus luik kaldale. Jõudnud kuivale maale, ütles lind äkitselt inimkeeli.

"Võluvee väel taas inimeseks saan!"

Silmapiik oli vee ääres linnu asemel noor neiu. Ta oli väga ilus ja suursuguselt riides. Too kaunis neid ei võinud küll mujalt kui lossist pärit olla. Sinnapoole ta oma sammud ka seadis.

Meie talupiiga oli jahmunud. Hämmeldunult vaatas ta kiirustavale preilile järele. Alles nüüd märkas tüdruk, et luike vaatama polnud tulnud mitte tema ükski, vaid sealsamas lähedal seisis keegi mureliku ilmega naine. Too pöördus talupiiga poole ja küsis:

"Kas sa tulid siia, et lennata, tunda end vabana, muredest kõrgemal olevana?" Ning jätkas siis vastust ootamata: "Hoia end parem siit paigast eemale, siin on väga ohtlik. Võluvesi muudab küll inimese luigeks: ta võib lennata ja pärast inimeseks tagasi saada, ent hing jääb pärast seda võluvee vangiks. Kes on korra luigena lennanud, tahab seda ikka uuesti teha, kuni ükskord tuleb päev, mil võluvesi enam inimeseks tagasi ei muuda. Õnnetuke jääbki linnuks."

Nähes, et tüdruk vaikselt kuulab, jätkas naine:

"Too kaunis preili, keda sa nägid, on printsess. Ta on väga pirtsakas ja rahulolematu, kuigi kõik ta soovid täidetakse. Ainuke asi, mida ta teha ei tohi, on siin käimine. Mina olen printsessi amm, ma armastan teda juba pisikesest peale ja soovin talle ainult head. Olen temaga rääkinud, teda hoiatanud. Või ta siis kuulab! Ja sinagi, lapsuke, hoia end siit

eemal!"

"Tõtt öelda ei tulnud ma siia selleks, et luigeks muutuda," kostis nüüd talutüdruk. "Ma ei teadnudki, et selline asi üldse võimalik on. Tulin lihtsalt luike vaatama, mul polnud aimugi, et see on tegelikult printsess."

"Niisiis oled sa veel vaba," kostis naine. "Hoia end!"

Järgmisel hommikul ärgates tundusid meie külaneiu eelmise päeva juhtumised nii võimatuna, et ta ei teadnud, kas pidada neid tõelisuseks või unenäoks. Et selgust saada, otsustas tüdruk künka juurde tagasi minna. Kui ta kohale jõudis ja tiiki eemalt silmitsema jäi, kuulis ta äkki mahedat häält.

"Piigake! Tule alla tiigi äärde."

Tütarlaps vaatas ringi, ent ei näinud kedagi.

"Tule julgesti. Sulle ju meeldis see, mida sa eile nägid. Ehk tahaksid sinagi lennata, tunda end kõigest kõrgemal ja muredest eemal olevana. Suursugusena, vabana..."

"Kes minuga räägib? Kus sa oled?" küsis talutüdruk.

"Olen võluvesi, näed mind enda ees. Minu abiga saad lennata. Ma tean, et sa tahad seda, sest muidu poleks sa tagasi tulnud."

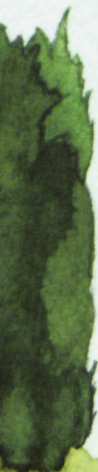
"Jah!" öhkas tütarlaps. "See meeldiks mulle väga. Olen sellest palju unistanud, isegi unes olen näinud, et oskan lennata."

"Eks tule siis, su unistus võib täituda," kutsus võluvesi.

Tüdruk kõndis lähemale, päris veepiirile ja sõnas arglikult:

"Aga ma olen kuulnud, et nii võib luigeks jäädagi. Et ei saagi enam inimeseks tagasi."

"Ega see nüüd nii hull ka ei ole," vastas mahe hääle rahustavalt. "Kes niimoodi räägib, ei mõista sind ega su unistusi. Võib-olla ta ei julge ise proovida ja on kade. Võis siis lihtsalt rumal."

"Võib küll nii olla," arvas ka talupiiga.
 "Printsesski usaldab mind," jätkas võluvesi. "Teist võiksid head sõbrannad saada."
 "Aga kuidas ma saaksin luigeks, et lennata?" küsis tüdruk.
 "See on lihtne," vastas hääl. "Sa lihtsalt astud jalgu-pidi vette ja ütled: võluvee väel mind luigena näeb. Siis muutudki luigeks ja võid lennata kuhu iganes soovid. Kui tahad tüdrukuks tagasi, siis ütled: võluvee väel taas inimeseks saan. Nii lihtne see ongi."
 Talutüdruk mõtles sellele, et printsess oli luigena mitmeid kordi lennanud ja oli ikka inimeseks tagasi saanud. Veel arvas ta, et ega esimesel korral vast midagi halba juhtu ning ehk tegelikult polegi siin mingit ohtu. Äkki õnnestub temasugusel talutüdrukul printsessiga tuttavaks saada ning koos lendamas käia! Niiviisi mõeldes astuski tüdruk vette.
 "Võluvee väel..." alustas ta.
 Ootamatult tõmmati ta kaldale.
 "Sa rumal," pahandas tulija, kes oli muidugi printsessi amm. "Tule ometi eemale."
 Kohmetunud tüdruk ei hakanud vastu. Vaikides puges ta põõsaste varju. Seal nägi ta, et läheneb tuttav luik, printsess. Tema pärast oligi amm tiigiäärde tulnud. Lind laskus veepinnale, ujus seal veidi ringi, astus siis kuivale maale ja ütles:
 "Võluvee väel taas inimeseks saan."
 Kõik jäi endiseks. Luik ei muutunud neidiseks.
 "Võluvee väel taas inimeseks saan!" kordas lind võlusõnu, hääles ärevus kõlmas.
 Ent nüüdki ei juhtunud midagi. Ei aidanud hüüdmine ja palumine. Võluvesi ei vastanud ega aidanud. Viimaks lendas luik ära.
 "Minu printsess," ütles amm ja pühkis silmist pisarad. "Oh, miks sa mind ei kuulanud!"
 "Kuhu ta lendas?" küsis talutüdruk.
 "Seda ei tea keegi. Õnnetu laps. Ta ei uskunud, et tal võib halvasti minna. Mitte keegi ei ole õnnetuste ega ohtude eest kaitstud. Neid ise otsida ja nendega mängima minna ei tohiks keegi. Ei printsessid, ei talulapsed, ei keegi muu."
 Vaadates sinna poole, kuhu oli kadunud luik, pöördusid nad minekule. Printsessi ei nähtud enam kunagi. Meie külapiiga aga leidis, et ta on tõesti õnnelaps, jäädes selleks, kes ta on. Ka iseendana saab olla õnnelik, kui ainult tahta ja osata.

LEELO MÄRJAMAA
Tormituju

TUULELAPSEL ON TORMITUJU,
 MUUDKUI HUILGAB,
 LÕHUB
 JA LOOBIB,
 SEGAST TIGEDUST TÄIS ON HING,
 TA MILLESTKI ENAM EI HOOLI:

VIIMSEDKI PIISAD
 PIGISTAB PILVEDEST,
 RAPUTAB KALJUSID,
 SIKUTAB PUID,
 TRAMBIB KATUSTEL,
 HIRMUTAB LINDUSID,
 RAGISTAB HAMBAD,
 LÖGISTAB LUID

KUNI EMA
 TAL KINNI SAAB SABAST,
 SÜLLE TÕSTAB
 JA KÕVASTI
 KALLISTAB.

SIIS KORRAGA –
 MAAILM JÄÄB TASA,
 VÄIKE SÜDA ON SELGE
 JA KLAAR,
 EMA KAISUS ON SOOJUS
 JA RAHU,

ÜMBER SILLERDAV TAEVAKAAR.

Käpatants ja pastlatants

KALJU SAABER

ants, tants, käpatants...

Käppa annab meie Tommi üsna lahkesti. Seda aga ainult oma perele. Sest käpp võib lõpuks käpaandmisest ära kuluda. Ja mis sa, hing, siis teed, kui üks käpp on koeral teistest lühem?

Tommi teab, et ka pererahvas annab kõigepealt külalistele käppa. Kui esik saab võõraid puupüsti täis, siis on Tommi justkui tihedasse inimetsa ära eksinud. Külalised on pikad nagu kuused, sekka mõni madal ja õitsev pöösas. Tommi nuusutab nende juuri. Tema pea kohal käib risti-rästi käpatants, nii et lõpuks lähevad pererahva ja külaliste käpad puha sassi.

"Vabandust," ütleb pereisa. Sest hea komme nõuab, et naiskülalistele peab enne käppa andma kui meeskülalistele.

Tommi ei anna seal metsas võõrastele käppa. Käpp võib mõne tormakalt sõbraliku külalise käes vaat et otsast ära tulla. Siis oleks Tommi kolme jalaga nagu pereisa lapsepõlvesõber Terri, kes jättis oma jala heinaniidu masinasse...Aga sabaga võib küll külalistele lehvitada, hoolimata nende lõhnast või haisust. Kõigil neil on mingi lõhnahais küljes. Nende juured teatavad, kui kaugelt nad on tulnud, nende sääretüved reedavad, kas neil on ka koer kodus.

Sabaga on mõnus tervituseks tuult teha. Aga sabaga ei tohi madalalt diivanilaualt kohvitasse maha pühkida, see on juba väga paha lugu. Eriti veel, kui need on õhukesed nagu munakoor ja pereema sõnul Meissen või Kuznetsov. On ikka asjadele nimed pandud, oleks veel kolli või dalmaatsia.

Kui juba lauas istutakse ja keegi võõrastest Tommile küpsist annab, siis võib kihla vedada, et Tommi pole enam Tommi. Tommi on siis ärasulanud Semu. Juba paneb ta pea kellegi jalale ja see on suurim usaldusavaldus. Sõda ei tule, külaline on omaks võetud, tema koera lõhn samuti. Lõhnapost on etem kui pudelipost või elektrooniline kiri.

Aga külalisi ei või liiga palju käia, sest lõpuks võivad omad ja võõrad sassi minna. Külalisi on oi kui palju, omasid nii vähe, ühe käpa varvasel üles lugeda. Omasid tuleb hoida. Omad hoiavad kokku.

Tommil on teinegi tants – pastlatants. Kui omad hakkavad õhtu eel koju tulema, olgu siis emme, issi, suur venna või väike Mehis, haarab Tommi ikka emme vana rahvatantsu pastla hambu ning etendab pöörast pastlatantsu. Selle tantsu on Tommi ise loonud.

"Miks Tommi minu sussi ei taha?" haavub Mehis.

"Küllap talle meeldib emme vana tantsupastel rohkem, see on hästi pehmeks tantsitud," naerab isa.

"Emme vana pastel haiseb," ütleb Mehis. Ja ütleb tõtt.

"Aga koerale meeldib tema pererahva hais," selgitab isa.

"Sinu saapad haisevad rohkem," teab Mehis. Ja teab tõtt.

"Need on liiga suured ja rasked, Tommi ei saa nendega tantsida," leiab isa.

Kui teised koju tulevad, kilkab Tommi nii heleda häälega, et ei lase Mehisel enam multikaid vaadata.

"Ole vait!" nähvab pesamuna siis koerale.

"Säh, võta emme vana tantsupastel," pakub memm ja pistab ise sussi Tommile suhu. Kord põiki nagu kondi, kord nii, nagu oleks suukorv. Suukorvi vihkab Tommi üle kõige. Ta kannab seda vaid siis, kui bussiga mereäärsesse suvekodusse sõidetakse.

Kord, kui suukorvi kusagilt ei leitud, ei jäänud issil üle muud, kui siduda emme vana tantsupastel Tommile suukorviks. Pastlapaelad, teadagi, on pikad-pikad, neid andis kenasti ümber kaelarihma sõlmida.

"Näh, see koer läheb vist marjule, torbik pääs," ütles üks vanaonu bussis. "Kuule, poiss, ega sa ei taha teda mulle müüa?"

"Kas onu mõtleb seda tõsiselt?" ehmus Mehis.

"Ei ta mõtle, onu ajab sinuga käojaani," rahustas ema.

Mehis ei müü oma Tommit ilma peal mitte kellelegi. Mis sest, et Tommile meeldib emme vana haisev tantsupastel rohkem kui tema takjatega uued tossud. Kord armastab Tommi ka Mehise tossusid, aga siis on Tommi nii vana, et kas teda enam ongi.

Ometi jääb õrn mälestus käpatantsust ja pastlatantsust, mida keegi teine koer ei mõista nii südamliselt pererahva koju tulles esitada, kui Mehise Tommi.

Tants, tants, pastlatants...

MAIGI PÄRN Lugu KONNAST, kes tahtis saada eurolauljaks

(Teatrimäng lasteaiastele M.-L. Vert'i "Lehekonn tahab lauljaks saada" põhjal)

Illustreerinud VIIVE NOOR

Tegelased: laulumees-konn, sõber-konn, pääsuke, lõoke, tihane, metsvint, ööbik.
Vahendid: laste batuut või sobiv madrats või lihtsalt sini-roheline tekike tiigiks.

Kaks konna hüppavad tiigi ääres vette ja tagasi. Eriti uhkeid hüppeid teeb LAULUMEES-KONN.

SÕBER-KONN: Kui toredasti sa hüpata oskad!

LAULUMEES-KONN: (*uhkelt*) Krooks! Tahaksin minna eurovisiooni esinema, aga part ütles, et minu laul polevat suurem asi. Metsalinnud laulavad ilusti. Lähen otsin nende seast õpetaja.

SÕBER-KONN: (*lehvitab*) Tule ruttu tagasi!

Laulumees-konn hüppab metsa poole.

PÄÄSUKE: Piiri-pääri, piiri-pääri, pääsukesel kaasas käärid. Midli-madli, kudli-kadli, kodus kangast, kodus riidet, läks metsa kännu otsa, tõmbas lõhki kärri!

LAULUMEES-KONN: Pääsuke, pääsuke, õpeta mulle laulmist!

PÄÄSUKE: Laula natuke, vaatame, mida sa oskad.

LAULUMEES-KONN: Krooks, krooks!

PÄÄSUKE: Ei ilu, ei kõla. Algajaid ma õpilasteks ei võta. Keegi peaks sinuga enne tööd tegema, eks siis pärast vaatame. Midli-madli, kudli kadli, kärri! (*lendab ära*).

LAULUMEES-KONN: Mida see pääsuke seal vidistas? Ma ei saanud mitte mõhkugi aru (*hüppab edasi*).

METSVINT: Siit metsast ei saa sa mitte üks pirrutikk!

LAULUMEES-KONN: Vint, vint, õpeta mulle laulmist.

METSVINT: Ei ole aega. Mul on pesapunumine pooleli. Siit metsast ei saa sa mitte üks pirrutikk (*lendab minema*).

LAULUMEES-KONN: Mis asi see pesapunumine veel on? (*Hüppab edasi*).

TIHANE: Sitsikleit, sitsikleit!

LAULUMEES-KONN: Tihane, tihane, õpeta mind laulma.

TIHANE: Laula minu järel: sitsikleit, sitsikleit.

LAULUMEES-KONN: Krooks!

TIHANE: Ei, ei! Mahedamalt!

LAULUMEES-KONN: Krooks!

TIHANE: Pole viga, proovi uuesti!

LAULUMEES-KONN: krooks!

TIHANE: Sitsikleit, sitsikleit (*lendab minema*).

LAULUMEES-KONN: Kuhu ta kadus? Mul tuli juba päris hästi välja (*hüppab edasi*).

ÖÖBIK: Öö pikk, öö pikk! Kiriküüt! Laisk tüdruk, laisk tüdruk! Too piits, too piits! Laks, laks, laks, laks!

LAULUMEES-KONN: Ööbik, ööbik, õpeta mulle laulmist!

ÖÖBIK: Mina olen kuulus muusik. Ma ei võta õpilasi. Mina annan ainult kontserte. Öö pikk, öö pikk! (*lendab minema*).

LAULUMEES-KONN: Või nii. Ma ei teadnudki (*hüppab edasi*).

LÕOKE: Tiri-liri-lii, siri-lii! Üle maa, üle raa! Üle tee, üle vee! Üle soo, üle roo! Tiri-liri-lii, siri-lii.

LAULUMEES-KONN: (*vaatab üles*) Lõoke, lõoke, õpeta mulle laulmist!

LÕOKE: Lenda siia üles, siis õpetan.

LAULUMEES-KONN: Ma ei oska lennata.

LÕOKE: siis ei saa mina sind õpetada ka. Tiri-liri-lii, siri-lii! (*lendab minema*).

LAULUMEES-KONN: Ma olen juba tüdinenud mööda metsa kalpsamisest. Lähen parem tiigi juurde tagasi.

SÕBER-KONN: (*hüppab parajasti tiiki ja välja*) Küll on tore sind jälle näha! Kas käisid eurovisioonil ära?

LAULUMEES-KONN: Jäi käimata. Ma ei leidnud head õpetajat.

SÕBER-KONN: Ära selle pärast kurvasta. Tähtis on laulda südamest, iseenda ja kõigi konnade rõõmuks. Krooks!

LAULUMEES-KONN: Täitsa õige jutt. Laulame koos.

SÕBER-KONN ja LAULUMEES-KONN: Krooks! Krooks!

Pimeduse piinad

VALTER KRUUT

Pimedus ei sallinud valgust silmaotsaski. Veelgi enam – ta lausa vihkas teda. Kord kohmitses pimedus püüdnud kuuks pärasid toas ringi. Nimelt oli ta võtnud nõuks minna kinno. Seal linastus parasjagu välismaine põnev ulmelugu, mis kandis salapäraselt pealkirja "Pimeduse kammitasad". Aga minek ei olnud pimedusel lihtne. Ta väsis lausa ära oma riideid ja jalanõusid otsides. Lõpuks leidis ta pintsaku praeahjust ja pük-

Illustreerinud JARÕNA ILO

sid külmkapist. Kingad ja kaabu jäidki leidmata, kuigi kobas läbi viimase kui raamaturiivli ja sobras isegi tuhas pliidi all. Võis arvata, et keegi on need ära varastanud. Riitumisel sikutas pimedus, sest ei näinud sõrmegi suhu pista, püksid kogemata selga ja pintsaku varrukaidpidi jalga. Paljajalu sellises kostüümis trepile astudes pimedus komistas ja veeres üle astmete kolinal alla. Silmad löid sädemeid ja pähe sai ka päris korraliku muhu, mis paisus algul sibulõuna, seejärel juba kanamuna suuruseks.

Pimedal tänaval käis pimeduse käsi veelgi hullemini. Kõigepealt väänas ta asfaldiaugus jala välja. Teadagi muutis see edasimineku vaevaliseks. Siis jäi äkki ette mingi vaateaken. Kottpimedas oli kuulda heledat klaasiklirinat. Pimedus tundis, et ta on üleni valusaid kriimustusi täis.

Tasahilju edasi astunud, kadus minejal äkki tee jalge alt. Keegi oli metallijahil kanalisatsiooniluugi minema viinud. Nõudis suurt vaeva, et sügavast august välja ronida. Ehmunud ja roiskveest tilkuv, jätkas pimedus halades ja sajatades teekonda.

Käsikaudu mööda seinu kobades leidis ta lõpuks ukse, avas selle ja lonkas sisse. Ohates prantsatas ta millelegi kõvale istuma – valgust ju polnud – ja jäi seansi algust ootama. Ootas ja ootas, ootas tunni, ootas teise, ootas päeva, ootas kaks. Siis oli pimedus juba täiesti tüdinunud, endast väljas ja näljast poolsegane. Lõpuks hakkas ta, nii vastik kui see talle ka oli, algul kõva häälega, seejärel lausa röökides valgust nõudma. Ja vaata imet – see süttiski!

Latern käes seisis uksele tugevat kasvu mees, lõrisev hundikoer kõrval. Nimelt oli majaomanik tulnud uurima, kes küll öösel tema puukuuris nii kole häälega käratseb.

METS

Mets on tore, mets on hea. Sõber, kas sa seda tead? Mets see annab seeni, marju, külma tuule kaitseks varju.

Siis, kui metsas palju lilli, tore teha pajupilli. Pesapaika otsib lind, lauluga teeb rõõmsaks mind.

Metsas käin ma väga tihti jalutamas mööda sihti. Hingan värsket õhku, mitme lille lõhnu.

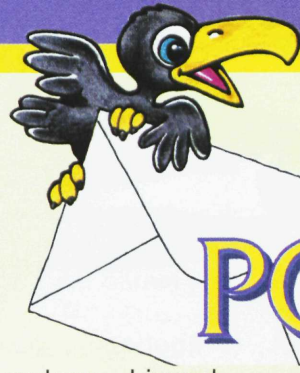
Maarja Nigol

PUUDE VAIDLUS

Elasid kord kask ja mänd. Kask on lehtpuu, aga mänd okaspuu. Mõlemal olid head omadused. Kask andis mahla ja mänd andis varju vihma eest. Ja sellest algaski kõik.

Kask ja mänd vaidlesid, kumb on parem. Kask ütles, et kõik inimesed saavad tema käest mahla juua, aga mänd vaidles vastu, et tema on parem ja annab vihma eest varju. Hakkaski siis ühel päeval vihma

MELLISTE ALGKOOOLI LASTE METSALEHEKÜLG

POSTIPAUN

sadama. Linnud ja loomad jooksid kohe kase alla. Kuid sellest polnud kasu. Kask oli veel raagus. Siis jooksid nad männi alla ja olidki varju all. Järgmisel päeval ütles mänd kohe kasele, et tema on parem. Nüüd tuli väga kuum

ilm. Linnud ja loomad olid janusse suremas. Inimesed olid pannud kasele toru, kust tuli mahla. Linnud ja loomad said kõik janu kustutatud. Siis ütles kask, et tema on männist parem. Aga tegelikult see nii ei olnud. Mõlemad olid võrdsed. Nüüd jõudsid nad kokkuleppele, et nad on võrdsed ja ühtemoodi vajalikud.

Maarika Jürgenson

JUHTUM METSAS

Metsas elasid põder, karu, jänes ja rebane.

Kord läinud karu oma igapäevast jalutuskäiku tegema. Seekord oli see päev eriline. Karule tuli vastu põder. Põder küsis karult, kas ta mett soovib. Karu vastas, et tahab küll, aga kust seda saab. Põder kutsus:

"Tule kaasa, ma näitan üht head meekohta." Karu läks põdraga kaasa ja sai palju mett. Tal oli selle üle hea meel. Karu sõi kõhu täis ja mett jäi ülegi.

Teisel päeval sai karu kokku jänesega. Jänes küsis karult:

"Kas sa marju tahad?"

"Tahan küll. Kust neid saab?" uuris karu. Jänes ütles:

"Tule, ma näitan sulle koha."

Karu läks jänesega kaasa ja leidis palju marju. Sõi kõhu täis ja ülejäänud marjad võttis kaasa.

Kolmandal päeval tuli karule vastu rebane, kes oli väga kavala väljanägemisega. Rebane vaatas karu meepurki ja marjakorvi ning küsis:

"Kust sa need said?" Karu seletas, et jänes ja põder andsid.

"Kust nemad said?"

"Seda mina ei tea," ütles karu. Rebane mõtles ja ütles siis: "Vaata, hunt lendab!"

Karu pani mee ja marjad murule ja vaatas üles. Rebane haaras karu meepurgi ja marjakorvi ning jooksis minema.

Kui karu leidis, et mesi ja marjad on kadunud, sai ta väga kurjaks. Ta

otsis rebase üles ja andis talle pisut õpetust.

Elar Sikk

HÄVITATUD METS

Mul on maja taga lage mets, kase otsas kuivab vana kets. Algul oli metsas palju puid, kuid nüüd vähe alles jäänud neid. Mehed tulid päeval metsa saega, alustasid pihta raietööga. Traktor tegi terve päeva tööd, mõnikord veel lisaks võttis öö. Nüüd on metsas kännu kõrval känd, enam ei saa pesapaika lind. Korra nägin metsas ainult looma saba, aga raiemeestel sellest täitsa kama.

Tamur Suurmann

MEIE METS

Kuused, kased, haavad, männid, lepad, pihlakad ja tammed. Kõik nad metsas suureks saavad, suureks saavad, vanaks jäävad.

Kuuse otsas jookseb orav, männi otsas toksib rähn. Kase otsas pesapakk, pesa ehitab kuldnokk.

Tamme otsas nägi taat, nagu oleks linnulaat. Linnulaadal linde palju: valgeid, musti, mõni kirju.

Saarepuu – see oli mäda, sest ta oli väga vana. Saare otsa ei saa minna, muidu kukud otse alla.

Kahro Hani

Varestel Vembud

VARES LUUREL

Tädi Ellu kodumaja aknast paistab mets. Üks kuusk on aastatega teistest kõrgemaks sirgunud. Tema latv ulatub nii 27-28 meetri kõrgusele. Just selle kuuseladva on vares Vau valinud oma luurepaigaks. "Arukas lind. Kõrgelt on hea näha, mis ümber ringi toimub. Ja näeb ta ikka üsna hästi," arvab Ellu.

Ellu viib toidujätmed kompostihunnikusse. Vares ilmselt märkab seda ja juba sööstab kuuseladvast alla. Maandub oma 10 meetrit eemal, vaatab ringi ja siis sammub ettevaatlikult toidu poole. Ellu ütleb, et ma ei jõua veel ümbergi pöörata, kui Vau toidulaua ääres head ja paremat otsib.

"Vahel istub Vau peenel kuuseladval oma veerand tundi. Tugev tuulega liigub puuladv koos varesega nagu pendel. Olen märganud, et tormi ajal on tal seal üleval raske püsida," räägib Ellu. "Siis võtab ta appi saba ja tiivad, et tasakaalu hoida. Head luurekohta ei tohi ju ära anda."

VARES VAAK ja KOERAD

Vanaema Vaikel on maakodus kaks koera – üks lambakoer Tommi ja teine väike must koer Black. Suve ajal söövad koerad tavaliselt õues. Aga kui koerad sööma või maiuspala konti närima hakkavad, lendavad kohale ka varesed. Väikesele Blackile hiilib vares vaikselt selja taha ja lööb siis nokaga selga. Black jookseb

ehmunult rüdule ja vares saabki ihaldatud kondi.

Suure lambakoeraga pole varestel nii lihtne hakkama saada. Tema peletab tavaliselt varesed minema. Varesed lihtsalt alla ei anna, vaid võtavad abiks kavaluse. See käib nii, et üks varestest lendab lähedaloleva kuuri katusele, aga teine tantsib samal ajal Tommi juures. Tommi hakkab muidugi kekutajat taga ajama. Nüüd on katusevaresel õige aeg alla lennata ja kont näpata.

Vanaema Vaike toriseb: "Mis kasu neile kondi vargusest oli? Ei mingit." Ja jätkab siis muhedalt:

"Võidurõõmu mindi jagama naabermaja korstna otsa. Teistele tuli priskest saagist teatada võimsa kraakuga. Kraaks-kraaks ja kondid kukkusid korstnasse."

VARES ja HERNED

Mai alguspäevil otsustas vanaema Vaike herved maha panna. Ta võttis kausi leotatud hernelstega ja läks aeda. Kohe oli kohal ka vana Vaak, kes istus oma lemmikkohale kuuri katusenurgal. Vanaema võttis herne ja pani mulda. Vares noogutas. Pani teise – vares noogutas, pani kolmanda – vares noogutas. Nii pikka aega.

"Mul oli nii lõbus herne mahapanek. Tundus nagu vares loeks mitu hernelst ma maha panen," räägib vanaema Vaike.

Järgmisel päeval oli hernepeenar segi paisatud ja pea kõik herved Vaagu poolt ära söödud või minema tassitud. Vanaemal ei jäänud muud üle kui uued herved maha panna ja hernepeenrale taimede sirgumiseni katteloor peale tõmmata.

Vaak ei saanud enam herneid kätte ja suures vihahoos sakutas vaid katteloori.

ELJU SILD

SEBRA

Liimikinni sisselõiked otsmikul 1 ja 2, siis liimi kinni lõuaalune 3, mille keskele oled teinud tillukese sisselõike, kuhu pärast kael toetub.

Liimi kinni nina koos nina külgedega 4. Kooluta kõrvu mööda joont, anna neile õige

kuju, võid panna alumisse otsa pisut liimi, et kõrvad püsiksid ilusti.

Voldi kael pikuti kokku, lõika kääridega lakk. Aseta pea kohale, liimi sõrmedega seest vastu toetades palged kaela külge, enne üks, siis teine. Taha tee sisselõige otsast karvaseks tehtud saba kohale kleepimiseks. Kaelapooled ühenda liimiga laka 5juurest.

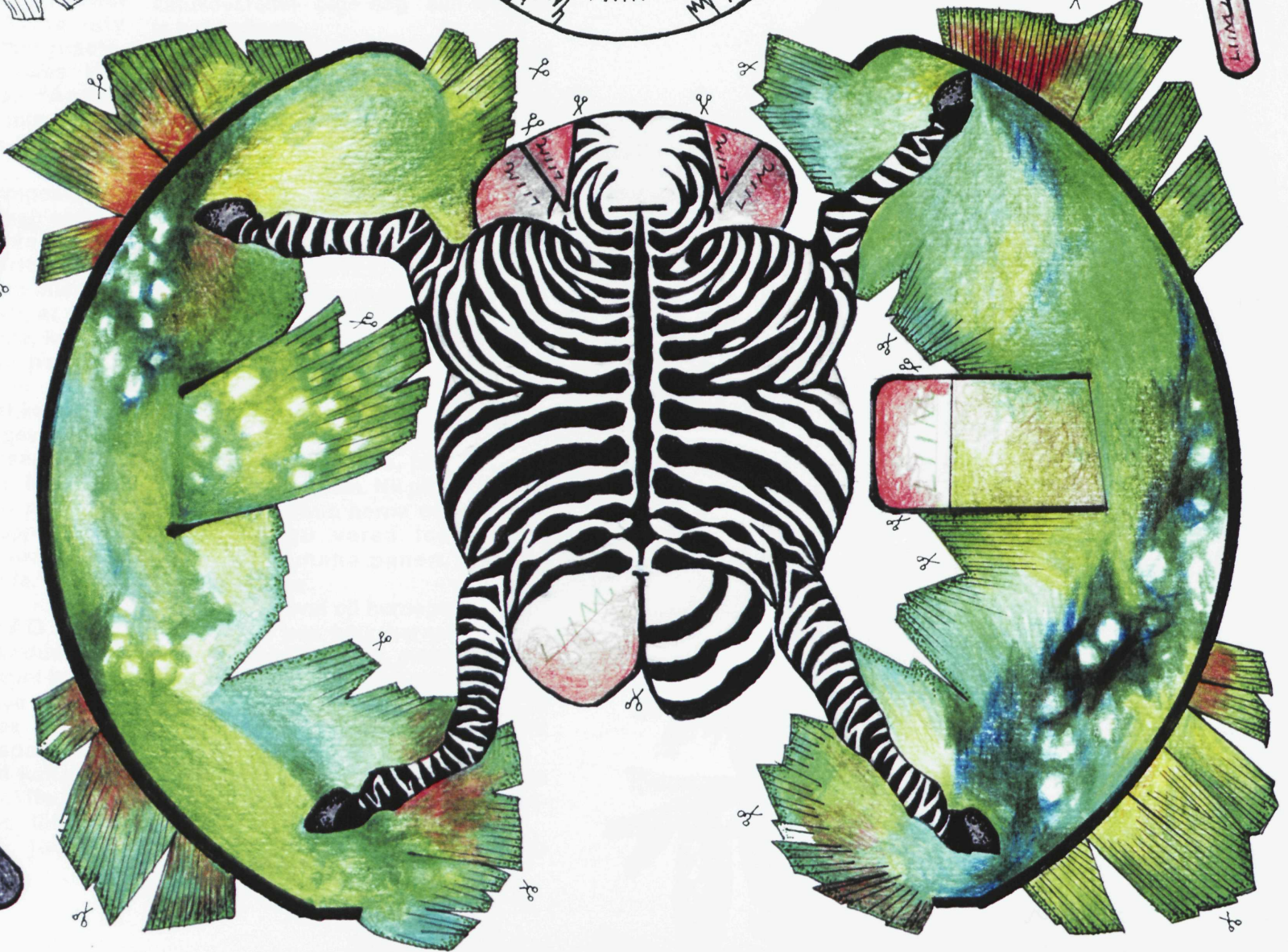
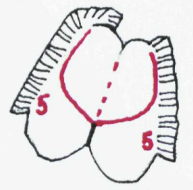
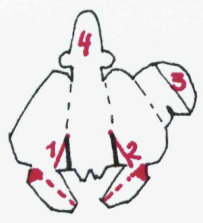
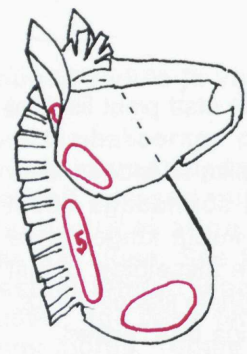
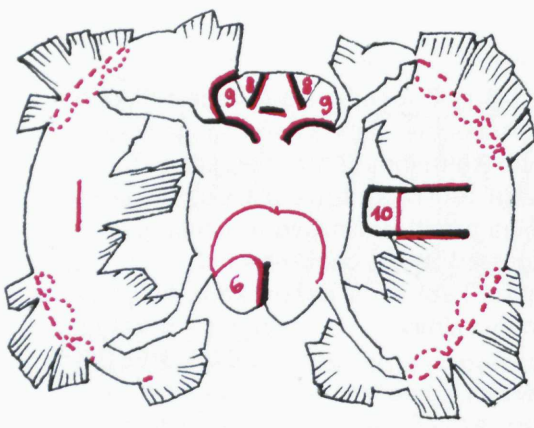
Liimi kinni rinnaesine 6, siis tagumised sis-

selõiked 8 ja 8, seejärel 9 ja 9 reietükkide külge (sissepoole). Sinna nad varju jäävadki. Liimi hoolikalt kinni kaari ühendav osa 10, enne aga tee kääridega rohi kõrreliseks (mitte liiga pikalt). Välimised rohututid painuta vastu kaart ja liimi osaliselt kinni.

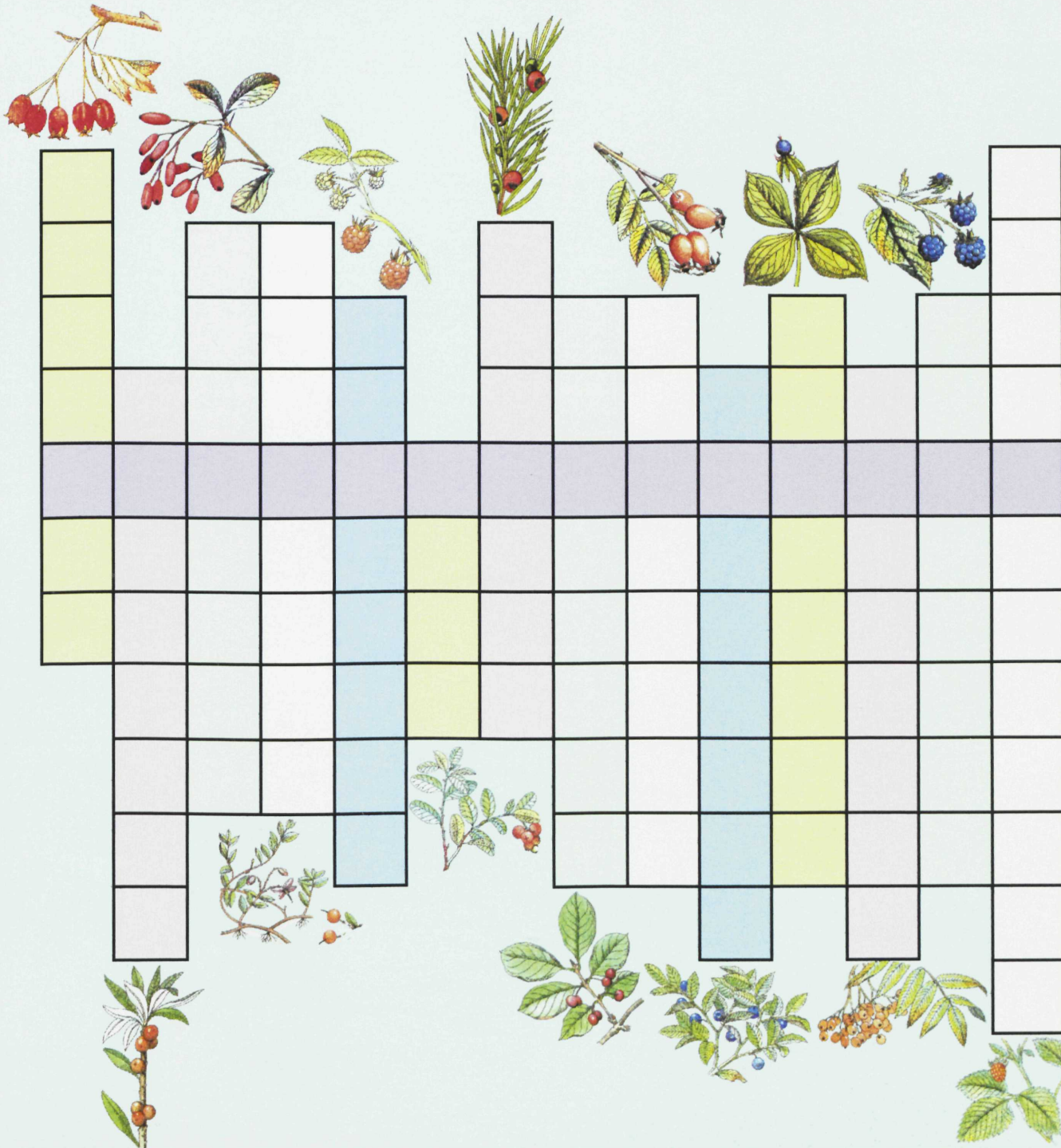
Liimi nüüd kael koos peaga keha külge ja sebra ongi valmis.

EDE PEEBO

ARVA ÄRAI! ARVA ÄRAI! ARVA ÄRAI! ARVA ÄRAI! ARVA ÄRAI!

Kas Sa
tunned
kõiki
neid
marju?

Kui kirjutad
nimed
ülevalt
alla
ruutudesse,
saad lillades
ruutudes
teada, kes
on see ilus
liblikas.

Joonistanud REET REA

PERIOODIKA AS
Lasteajakiri
TÄHEKE

Asutatud jaanuaris 1960
ilmub kord kuus

Toimetuse aadress:
Pärnu mnt 67a
10134 Tallinn

Peatoimetaja
ELJU SILD
tel 6 463 697

Vanemtoimetaja
JAAN RANNAP
tel 6 463 697

Kunstiline
toimetaja
PRIIT REA
tel 6 463 697

Tähekest saab
tellida
faks: 6616 089
e-mail
tell @tallpost.ee

Trükk
AS Printall
Tatari 64
10134 Tallinn

ESIKAANE
JONISTAS
HENNO
KÄO

Kunstnik TERE! Karla

Täna jutustan teile, missugune tore üllatus mind tabas, kui läksin külla armsale sõbrale kass Juulile. Võtsin kaasa akvarell- ehk vesivärvid ja akvarellpaberi plokki. See on mõnus mapp, mis koosneb mitmest paberist ja ühest tugevast aluspapist. Need kõik on ühte või mitut äärt pidi liimiga koos. Nii on mugav maalida ka õues – paber ei lenda tuulega ära ega hakka veega "lokkima". Akvarellidega maalides kasutame ohtralt vett.

Ah jaa, üllatus! Juuli oli hiljuti emaks saanud. Tal on nüüd kaks kena pojukest, Juku ja Kusti. Kahjuks oli tilluke Juku väga arg ja keeldus kapi alt välja tulemast. Nii näetegi ainult julge Kusti portreed.

Kiisupoja oma karvase kasuka erinevate laigukeste maalimiseks sobivad pehmed tundlikud orava sabakarvadest akvarellpintslid ja vesivärvid oivaliselt. Akvarellid on rikkalikult võimalusi pakkuvad värvid. Näiteks punast erineva veekogusega segades saad toone hele-hele roosast tugeva kirka punaseni. Erinevad värvid segunevad ka omavahel imehästi, moodustades hoopis uusi ja uusi toone (sageli saab värvide segamiseks kasutatud paberitükist ise kunstitöö!) Vajalikus toonis värvid võid segada valmis eraldi alusel (pappaldrikud on parimad värvisegamise alused) või oma pildil pintsliga üksteise kõrvale või peale maalides. Et saada ilusaid segunemisi, hoi paber niiske ja kasuta julgelt vett. Et vesi peab alati puhas olema ja pintslid hästi pestud, ei pea ma vist meenutama. Vaheta veetopsis tihti vett ja kasuta pintslilappi pintslit liigse vee eemaldamiseks.

Kui tahad mõnda kohta väga täpselt maalida (minu maalil Kusti silmad), kasuta väga peent pintslit ja vähem vett, lase aluspinnal ja pealekantud värvidel ära kuivada ja maali uued värvikihid nii nimetatult kuivalt kuivale. Siis värvid ei segune ja joon tuleb täpne.

Minu meelest peitub akvarellimaali võlu aga just rohkes vees ja värvide uhkes segunemises. Töö õnnestumisele aitab kaasa ka paberi valik. On spetsiaalseid ehk erilisi akvarellipabereid, aga väga huvitavaid tulemusi saad ka teistele paberitele – ajalehest papini – maalides. Viimasel juhul soovitatakse enne töö alustamist "üles kleepida", nii ei veni paber märjaks saades välja ega hakka lokkima. Võta oma paberist suurem tugev alus (vineer, puutahvel või tugev tükk pappi) ja kleebi paberteibiga (maalriteip) oma paber korralikult neljast küljest sellele kinni.

Akvarellitehnika on väga põnev, siin saad lõputult katsetada. Kui katse peaks nurja minema, niisuta pesukäsna abil tööd üleni puhta veega, lase värvidel "lahti sulada" ja pese pilt vannikraani all ehk jões või järves maha. Saad uuesti peaaegu valge paberi ja võid otsast alata.

Oma maali puuduta pintsliga õrnalt, ära nühi pintsliga paberit. Nii paber kui pintsel võivad "minna rikki". Oma töövahenditega ole alati õrn ja hell nagu väikeste loomadega.

Üks asi veel. Valmis akvarellpilt kardab hirmsasti vett.

